

Sua

Mirari Martiarena

Sua erregai baten oxidazio prozesu azkarra omen da. Beroa,ugarra eta gasak sortzen dituela ikasi genuen kimikako klaseetan. Beroa ematen du, baita argia ere. Gerora ikasi dut, ordea, sua bizitza bezalakoa dela: pizten den momentutik modu desberdinetan irauten du. Azkar agor daiteke eta luze iraun dezake zainduz gero. Batzuetan pizten saiatzeko ahaleginak eta bi eginda ere ez da pizten. Nahi adina haize emanda ere ez da indartzen. Beste batzuetan txinparta txiki batetik egunetako beroa emango dizu. Itzali, beti itzaltzen den arren.

Azkenaldian suarekin badut sentipen berezi bat. Nire barruko sorgina pizten du

nonbait. Liluraturik geratzen naiz bere argiari begira; sorgindu egiten nau. Sutiondoan egiten diren tertuliak maite ditut, kandelak piztuta kontatzen diren istorioak, ematen eta jasotzen diren muxuak, sortzen diren itzalak,ugarrek hartzen dituzten forma deskribaezinak, edo, Maialen Lujanbiok abestu zuen bezala, “bi begiradek sortzen dutena”.

Baina suak ere badu ilunetik. Ez baitio esaerak alferrik “sua eta ura belaunetik behera”. Eta barruko suak ere hala behar du, belaunetik behera. Sutan jartzean ez baita jakiten txinpartak noraino irits daitezkeen eta zer albo kalte eragin dezaketen. Ezta errautsen azpian geratu diren txinpartak noiz indartuko diren ere. Guz-

tia bere neurrian, sutan jartzean probatzen baita nolakoa den heltzea.

Lagun bati kandela batzuk oparituko dizkiot. Nire obsesio txikiaren zati bat oparituko diot. Suak sortzen didan lilura. Suak pizten didana. Kandelak denborarekin agortu egingo dira. Piztualdi bakoitzean argizaria urtu, lurrundu eta ez da ezer askorik geratuko. Baina sinesten dut kandela sorta bat badela opari berezi eta beroa. Laguntasuna, maitasuna, errespetua... hain dira goxoak eta magikoak ezen sua bezala zainduz gero luze iraun dezaketela. Norbere esku dago magia hori mantendu nahi izatea. Irauten duten su geldoak hain dira goxoak, zaintzea gustatzen zaidala. Eta nik berotasun hori maite dut. •

Hitzordua, Subilla Gasteizen

Koldo Sagasti

Uztailaren 13tik 19ra bitartean *fracking* edo haustura hidraulikoaren aurkako Franckanpada nazioarteko kanpaldia antolatu dute Gasteiz inguruko Subilla herrian. Zama sinboliko handiko kokalekua aukeratu dute gasa ateratzeko teknika kutsakorraren aurkako protestarako, izan ere, kanpaldia egingo duten orubean bertan ziren eraikitzeako Euskal Herrian lur azpiko hidrokarburoak ustiari behar zituzten lehenengo putzuak. Eraikitzeako zirela diot, iragan ekainaren 30ean EAEko Legebiltzarraren gehiengoak onartutako herri ekimen legegileak kolokan jarri duelako egitasmoa. Beraz, badute zer ospatu Fracking Ez plataformako kide-

ek, kanpaina luze bateko lan eskergaren emaitza baita proiektu txikitzaileari oztopoa jarriko dion lege ekimena. Hala ere, jakin badakite mehatxua ez dela guztiz uxatuko abian dauden proiektuak behin betiko gelditzen dituzten arte. Horregatik dira inoiz baino beharrezkoagoak Frackanpada bezalako ekimenak.

Baina tokian tokiko garaipen txiki horretatik harago, antolatzaileek ederki asmatu dute hidrokarburoen ustiaketaren inguruko gogoeta testuinguru zabalago eta nazioartekoago batera ekartzen. Horren adierazle dira jardunaldietako egitarau oparoa osatuko duten mundu osoko esperientziak eta gonbidatuak. Frantzian, Britainia Han-

dian, Kantabrian, Katalunian, Algerian, Errumanian, Kurdistanen edota Turkian *fracking*-aren kontra garatutako borroken testigantzak izango dira presente topaketetan; baina baita desarrollismoaren aurkako bestelako gogoetak ere, hala nola, Chiapaseko zapatisten lurraren aldeko borroka, TTIParen aurkako mugimendua, eskubide politiko eta zibilen murrizketak, edota eredu energetikoa. Izan ere, *fracking*-aren aurkakoa ez da tokiko proiektu zehatz baten aurkako borroka, kontsumismo mugagabe oinarritutako gizarte eredu jasangaitza kolokan jartzen duen mugimendua baizik, korda luzea ekarriko duena. Eta hurrengo hitzordua Subillan dauka. •